

LITERATUUR-OVERZICHTEN.

WEEKBLADEN.

Wiener klinische Wochenschrift. 1922, No. 22.

Klinische Vorträge. C. EWALD. *Moderne Therapie der Frakturen und Luxationen Originalabhandlungen.* GOTTFRIED HOLLER. *Ueber Wesen und Ursache der Leukozytosen.* — Bij de beoordeeling van het bloedbeeld wil HOLLER in achtgenomen hebben: 1ste de productie van de bepaalde witte bloedcellen en beenmerg, lymf-systeem en in de reticulo-endotheliale cellen van ASCHOFF; 2de het uittreden van die cellen in het bloed; 3de het verval van hen in het bloed, in het bijzonder tijdens hun functie om de endofermenten vrij te maken. Beschouwt men deze 3 momenten bij verschillende ziekten, in het bijzonder de behoefte aan steeds nieuwe cellen bij overmatig verval, dan wordt het beeld bij vele ziekten duidelijk en tevens de links verschuiving volgens ARNETH begrijpelijk.

W. GOLDSCHMIDT. *Ein latentes Pleuraempyem mit akuten Peritonealerscheinungen.* — Een man vertoonde verschijnselen van perforatie peritonitis, wordt geopereerd en gaf daarbij een reïne peritoneaalholte, maar vernauwingsverschijnselen in den dwarsverlopenden dikken darm. Na den dood wordt een symptoomloos verlopend rechtszijdig empyeem gevonden zonder complicaties in de buikholte.

ROBERT TAUBER. *Ein Fall von LITTLEScher Krankheit nach Kaiserschnitt.* — Deze mededeeling wordt gedaan om te doen uitkomen, dat de bloeding in den kinderlijken schedel reeds ontstond tijdens het ontsluitingstijdperk en dat de operatie zelf natuurlijk zonder invloed geweest is om op grond hiervan er op te wijzen, dat men bij tangverlossing niet het recht heeft om zonder meer die behandeling te beschuldigen. Druk in het bekken, verschuiving der schedelbotten veroorzaakt de bloeding en geeft tevens de aanwijzing voor het gebruik van de forceps.

E. FRÖSCHELS und F. G. STOCKERT. *Ueber ein neues Symptom bei Lungen und Pleura-erkrankungen.* — Indien men een patiënt met pneumonie of pleuritis een klinker laat zeggen, komt het voor, dat men aan de borstkas luisterend een anderen klinker meent te hooren. A verandert bijv. in E of I. Als verklaring wordt gewezen op de wijziging van de resonantie in de bronchi, daar de klinker beheerscht wordt door de medeklinkende harmonische tonen. Het verschijnsel is wisselend, komt niet altijd bij longafwijkingen voor, doch ontbreekt steeds bij normale longen.

K. ULLMANN. *Arsenwirkung, Arsengewöhnung und Arsenvergiftung.* — In dit laatste gedeelte van de verhandeling wordt in het bijzonder de aandacht gevestigd op het verschil in werking bij intraveneuze toediening en inwendig gebruik, terwijl er op gewezen wordt, dat voor nadeelige werking het gedrag van lever en bijnier van meer belang is, dan het weerstandsvermogen van de nieren. J. ED. ST.

La Presse médicale. 1922, No. 43.

R. SABOURAUD. *De la calvitie précoce.* — Uitvoering beschrijft SABOURAUD de tot vroegtijdige kaalheid leidende alopecia seborrhoica. Algemeene behandeling ook die met orgaanpraeparaten, is nog nutteloos. Alleen een bij het begin van het lijden toegepaste en geregeld onderhouden krachtige uitwendige zwavelbehandeling kan het ontstaan van kaalheid tegenhouden.

R. BURNAND et R. CARRARD. *La moitié des cavernes tuberculeuses du poumon sont muettes à l'auscultation.* — Het radioscopisch onderzoek en lijkopeningen hebben ons geleerd, dat de klassieke caverneverschijnselen ons meer dan de helft der cavernen over het hoofd doen zien. Men kan aannemen, dat elke tuberculoselijder, die meer dan drie maanden koorts heeft, hoest en veel bacillenhoudend sputum opgeeft, cavernen herbergt. Behalve door de bekende verschijnselen kunnen ons de anamnese, het uiterlijk van het sputum, de algemeene toestand (habitus phthisicus) de aanwezigheid van cavernen doen vermoeden.

La Presse médicale. 1922, No. 44.

M. LOEPER, M. DEBRAY et F. POUILLARD. *Sur l'action vasculaire et tonocardiaque de l'ail.* — Knoflook heeft de eigenschap den bloeddruk te doen dalen; het komt

aan op de dosering, te veel kan de omgekeerde werking uitoefenen. Het werkzaam bestanddeel is een disulfuur van diallyl. Het beste praeparaat is de tinctuur, waarvan men hoogstens vier dagen achtereen 20—30 druppels daags tegelijk geeft; na 5 dagen rust is het praeparaat weer werkzaam. Het middel werkt onmiddellijk op vaten en hartspeer. Als cardiotonicum (versterking van den hartslag, polsverlangzaming, verbetering der diurese enz.) geve men het in giften van 4 druppels 10 dagen achtereen.

H. ABOULKER. *Le diagnostic des abcès intracrâniens silencieux à la période ambulatoire.* — Slechts twee verschijnselen zijn van den aanvang af regelmatig te vinden en worden door ABOULKER naar aanleiding van een reeks gevallen toegeleid: de hoofdpijn en de psychische beneveling, de wijziging van het karakter. Bij de operatie geen algemeene bedwelming!

D. IONESCO et POPPER. *La cirrhose hépato-splénique paludéenne.* — Schrijvers scheiden deze cirrhose, bij welke zij de bron van het lijden in de milt zoeken, scherp van de cirrhose van LAËNNEC. Bij haar is de milt vroegtijdig en sterker vergroot, ontbreekt gewoon alcoholisme in de aetiologie, is de cirrhose monoveneus (portaal), het leveroppervlak glad, zijn de cellen van KUPFER geïnfiltréerd met malaria-pigment, de levercellen nagenoeg ongeschonden enz. Wat de behandeling betreft, verwachten schrijvers alleen heil van een tijdige splenectomie.

L. CHEINISSE. *Traitement de quelques séquelles de l'encéphalite épidémique.* — CHEINISSE bespreekt in hoofdzaak de gunstige uitkomsten, die de Roemeen PITICARIU bij myoclonie en paralysis-agitans-verschijnselen na epidemische encephalitis verkreeg met intraveneuse inspuitingen van de eigen cerebrospinale vloeistof. Deze uitkomsten schijnen beter te zijn dan die, verkregen met reconvalescentenserum en autohaematotherapie. BRILL nam in 4 van 5 gevallen aanmerkelijke verbetering waar na intralumbale inspuiting van het eigen serum.

P. SMIT.

Rivista critica di clinica medica. 1922, No. 6.

VITTORIO SCIMONE. *Lo studio della funzionalità gastrica colla sonda di GROSS.* — Slot. Bij een 42-tal patiënten heeft schrijver maagonderzoek met de sonde van GROSS verricht; voordeelen zijn de mogelijkheid om zeer kleine hoeveelheden maagsap te krijgen, geen verontreiniging door resten van proefontbijt. De mechanische prikkel wekt een afscheiding op, waaruit men gevolgtrekkingen aangaande hypo- of hypersecretie kan maken. Een terugvloeiing van gal werd vaak gezien (66 procent).

Rivista critica di clinica medica. 1922, No. 7.

PIO BASTAI. *Zona rolandica e prova dell' indice (BARANY'scher Zeigerversuch).* — wordt vervolgd.

Rivista critica di clinica medica. 1922, No. 8.

PIO BASTAI. *Zona rolandica e prova dell' indice (BARANY'scher Zeigerversuch).* — Slot. Niet in het kort weer te geven.

Rivista critica di clinica medica. 1922, No. 9.

ALBERTO TERZANI. *Sulle principali reazioni del liquido cefalo-rachidiano, nelle malattie del sistema nervoso con speciale riguardo alla neuro-sifilide.* — Wordt vervolgd.

Rivista critica di clinica medica. 1922, No. 10.

ALBERTO TERZANI. *Sulle principali reazioni del liquido cefalo-rachidiano nelle malattie del sistema nervoso con speciale riguardo alla neuro-sifilide.* — Slot. Opent geen nieuwe gezichtspunten.

WOLFFENSBERGER.

The Lancet. 20 Mei 1922, No. 5151.

L. COBBETT. *The rôle of the three types of tubercle bacilli in human and animal tuberculosis.* — Van de 50225 personen, die in 1919 in Engeland en Wales aan tuberculose zijn gestorven, is bij 6.44 pCt. de dood veroorzaakt door het bovine type van den bacil. Tuberculose der luchtwegen wordt door het humane type

Eerste Helft. No. 24. 1922.

veroorzaakt (aërogene besmetting), die van het darmkanaal voornamelijk door het bovine type, lupus en tuberculose van hersenvliezen, beenderen en gewrichten en urinewegen ongeveer even vaak door beide.

S. RUSSELL—WELLS and H. W. WILTSHIRE. *A case of intermittent complete heartblock, observed for twelve years.* — Veroorzaakt door een niet-syphilitische endocarditis, die 13 jaar lang bij tusschenpoozen volkomen hartblok veroorzaakte als n.l. door druk van de collaterale ontsteking de bundel van HIS—TAWARA zóó in de knel kwam, dat de prikkelgolf niet meer voldoende werd doorgelaten.

L. F. BISHOP. *Eight examples of bundle branch lesion in the heart.*

G. L. SCOTT. *Cardiospasm.* — Schrijver rekt de cardia op door middel van een gummi bal, die met water gevuld wordt. totdat een aan het toestel bevestigde manometer een druk van 600—700 mm. kwik aanwijst.

TH. H. KELLOCK. *A method of treating abscesses.* — Openen op het hoogst gelegen punt, inbrengen van een draineerbuis, totdat op den bodem, door deze buis een antiseptische vloeistof zoolang inspuiten tot de geheele abscesholte van etter gereinigd en met de vloeistof gevuld is. Drie of vier dagen later verbandwisseling en herhaling van de inspuiting. Drie dagen later door openen op het laagstgelegen punt de vloeistof weg laten loopen en ook daar een draineerbuis insteken.

M. VLASTO and S. A. OWEN. *A case of latent intracranial abscess associated with double acute mastoiditis.* — 29 Augustus geopereerd voor dubbelzijdige mastoiditis (met verschijnselen van meningitis), September erysipelas en een drietal metastatische abscessen, 3 October worden van de mastoidwonden uit beide temporaal-kwabben bevoeld, 18 November werd het cerebellum blootgelegd en ook de rechter fossa posterior, zonder dat het zeer groote hersenabsces werd gevonden, dat bij de lijkopening na den dood op 20 November toch aanwezig bleek.

J. S. B. STOFORD. *Neuritis produced by a wristlet watch.* — De tak van den n. ulnaris voor den handrug loopt vlak langs de ulna naar de strekzijde en kan daar dus door een armbandhorloge worden gedrukt.

W. E. M. ARMSTRONG. *A case of giant urticaria treated by an autogenous streptococcus vaccine.* — Tien jaar te voren begonnen na het eten van paddestoelen, daarna alle vier of vijf dagen optredend.

R. SAMUT. *Colloidal antimony in Leishmania infantum.*

C. R. CORFIELD. *A case of acute ascariasis associated with trichuris trichuria complicating pregnancy.*

MC. LEOD YEARSLEY. *A plea for the deaf child.*

The Lancet. 27 Mei 1922, No. 5152.

TH. THOMPSON. *Alimentary toxaemia in nervous disorders.*

D'ARCY POWER. *Syphilis in general practice.* — Bij elke chronische ontsteking van onbekenden oorsprong, die op de gewone behandelingsmethoden niet reageert, denke men steeds aan lues! Een achtal voorbeelden.

C. M. WILSON and A. W. BOURNE. *On the relation of the thyreoid gland to the female pelvic organs.* — Functioneele menorrhagiëën bij vrouwen met verhoogde stofwisseling verdwijnen als door Röntgen-bestraling van de schildklier deze wat minder werkzaam is.

D. M. LYON. *Prognosis in diabetes mellitus.* — Wordt uitvoerig gerefereerd.

C. A. MOORE. *A case of subclavian aneurysm with cervical ribs.*

J. L. SHELSHEAR. *Blood-supply of the dentate nucleus of the cerebellum.* — Een eindtak van de art. cerebell. post. inf.

G. VILVANDRÉ. „Focal tenderness” in the diagnosis of gastric ulcer. — Bij Röntgen-onderzoek van de maag voor een eventueel aanwezige zweer kan plaatselijke pijn bij druk in staande houding een steun zijn voor de vaak moeilijke diagnose.

L. MC. MILLAN. *The association of failure of accommodation with sore-throat.* — Als op een angina door opslorping van gifstoffen albuminurie kan volgen, kan theoretisch ook een accommodatie-parese volgen, zonder dat volgens schrijver de angina steeds door diphtherie-bacillen behoeft te zijn veroorzaakt.

F. W. GAMBLE and N. EVERS. *Modern ideas respecting acidity and alkalinity.* — Wordt uitvoerig gerefereerd.

The Lancet. 3 Juni 1922, No. 5153.

P. T. HERRING and F. G. MC. NAUGHTON. *Observations on the lymphatics and lymphglands: their rôle in absorption of foreign particles and tubercle bacilli* — Wordt uitvoerig gerefereerd.

R. HUTCHISON. *The value of pulse-charts in acute carditis in childhood.* — Bij de complicaties van acute gewrichtsreumatiek bij kinderen (endo-, myo- en pericarditis, saamgevat onder den naam „carditis”) is de pols versneld en blijft, zelfs bij bijna normale temperatuur, versneld en elke verergering en elke inspanning teekent zich af in een polsversnelling. Zoolang het hart zoo wankel is, is volkomen rust in bed geboden.

A. B. ROSHER and H. A. FIELDEN. *Agglutinins in normal sera for some micro-organisms of the para-typhoid group.* — Om door agglutinatie een besmetting met bac. enteritidis GAERTNER, bac. paratyphosus C, of bac. aertrycke MUTTON te kunnen aannemen moet de agglutinatie-titer zoo niet op 1/2000, dan toch minstens op 1/1000 gesteld worden.

J. H. DIBLE. *The colloidal benzoin reaction in the cerebrospinal fluid.* — De colloïdaal-goud-reactie van LANGE heeft het bezwaar, dat de goud-oplossing moeilijk te maken en goed te houden is. Een colloïdale oplossing van gombenzoë is daarom voor de reactie aan te bevelen.

W. B. HOWELL. *Some cases of unusual interest to the anaesthetist.*

E. C. LEWIS. *The significance of discharge from the nipple in breast lesions.* — Alleen als de afwijking samenhangt met de melkgangen, kan de tepel afscheiding vertoonen (dus steeds bij kanker van deze); niet elke afscheiding wijst steeds op kanker, maar aan den anderen kant is natuurlijk ook zonder eenige afscheiding uit den tepel borstkanker mogelijk.

G. W. DAWSON. *A case of antro-choanal polypus of exceptional size.*

R. DAVIES—COLLEY. *Postural subsartorial bursitis.* — Door den druk van de scheenbeenen tegen elkaar krijgen sommige menschen last van een chronische ontsteking van de aan de binnenzijde van de knie gelegen slijmbeurs van den m. sartorius. De in Indië gebruikte „goeling” tusschen de beenen geneest (en voorkomt) de bursitis.

W. J. MC. KEAND. *Differential diagnosis between cholelithiasis and duodenal ulcer.* — Een patiënte met alle verschijnselen van ulcus duodeni, die bij operatie bleek een met steenen gevulde, uitgezette galblaas te bezitten en na verwijdering van deze van haar klachten bevrijd was.

A. G. ANDERSON. *The outlook for the voluntary hospital system. I. The change in hospital finance.*

W. THELWALL THOMAS. *The outlook for the voluntary hospital system. II. A retrospect and a prospect.*

The Lancet. 10 Juni 1922, No. 5154.

R. KNOX, *Radiations in the treatment of cancer.*

D. P. B. WILKIE. *Acute intestinal obstruction.* — Bij acute darmafsluiting is ondanks chirurgisch ingrijpen nog steeds de sterftekans bijna 50 pCt.. De eerste gevolgtrekking is dus: bij twijfel proef-laparotomie, en de tweede, dat opgespoord moet worden, welke de uit den afgesloten darm in het bloed opgenomen gifstof is, opdat deze dan onschadelijk kan worden gemaakt.

T. I. BENNETT and E. C. DODDS. *On certain conditions associated with deficient secretion in the upper alimentary tract.* — Bij jonge gezonde volwassenen schijnt achylia gastrica ongeveer even vaak voor te komen als rood haar. Bij gastritis (dan slijmafscheiding), bij gastroptose (dan retentie), bij pernicioze anaemie (secundair), bij maagkanker (moeilijk te onderkennen) komt pathologische achylia gastrica voor.

W. ST. CLAIRMC. CLURE and G. HEAP. *Nitrous acid poisoning.* — Nitris natricus, die als kunstmest niet voldaan had (Chili-salpeter is nitras natricus) en daarom terzijde was gelegd, wordt door de hospita voor keukenzout aangezien en als zoodanig gebruikt, bij de bereiding van verschillende gerechten, wat 15—30 minuten

na het gebruik ervan aanleiding heeft gegeven tot een zeer ernstige nitriet-vergiftiging, ofschoon de genuttigde hoeveelheid niet meer dan ongeveer 200 mg. nitris natrix bevatte.

T. E. OSMOND. *Complement fixation in gonorrhoea: a series of 1000 tests.*

G. T. HERBERT. *Basal fibrosis in children.* — De basale, chronische, interstitiële, fibreuze, niet-tuberculeuze pneumonie, die bij kinderen vaak als rest van een broncho-pneumonie overblijft, is gekenmerkt door een minder sterke Röntgen-schaduw dan een dergelijke, maar dan tuberculeuze, fibreuze afwijking pleegt te geven.

G. DE. RUDOLF. *The systemic use of POISSON'S formule.* — Wordt uitvoerig gerefereerd.

E. F. SKINNER. *A case of infantile acute endocarditis.* — Een doodelijk verlopen, eerst bij de lijkopening herkende, acute endocarditis bij een zuigeling van 4 maanden met een uitgebreid eczeem.

WESLY.

BOEKAANKONDIGINGEN.

Nieuwere inzichten in de voedingsleer van mensch en dier
door JACQ. TIMMERMANS, Landbouwkundig ingenieur, Rijks-
veeteeltconsulent voor Limburg. M. WATERREUS, Roer-
mond 1922 Prijs 60 cent.

Het doel van den schrijver van dit vlot geschreven overzicht is voornamelijk den vee fokker, in het bijzonder den fokker van klein vee, in kennis te brengen met enkele der nieuwste ontdekkingen der voedingsleer en hem er opmerkzaam op te maken, dat het voor zijn bedrijf nuttig is rekening er mede te houden.

Het zou schoolmeesterachtig zijn iemand, die eerlijk verklaart, dat hij op het gebied der voedingsleer zoo goed als geen proeven heeft genomen en vrijwel enkel met „onderzoekingsstoestellen” als „geschriften, papier en pen” heeft gewerkt, te verwijten, dat zijn overzicht niet in alle opzichten juist is. Het zal trouwens den geitenfokker koud laten, of de eer van de ontdekking van de digestieve splitsing der eiwitstoffen in aminozuren aan ABDERHALDEN toekomt en of de naam van VOIT wel te pas komt bij de kwestie van de biologische voedingswaarde der onderscheidene proteïnen. Wel is het uit een practisch oogpunt nodig den schrijver op te merken, dat hij zich in de voedingswaarde van caseïne vergist. Caseïne behoort, zooals uit haar chemische samenstelling blijkt en door duizend-en-één proefnemingen is bevestigd geworden, wel degelijk tot de „volledige” eiwitstoffen, waarop een dier uitstekend gedijt.

Ook vindt Ref. het jammer, dat de schrijver meedoet aan de verbreiding van het gebruik van een woord als „edelstoffen” om de vitamines aan te duiden. Onze goede moedertaal is waarlijk al erg genoeg door germanismen ontsierd.

In aanmerking nemende, dat de schrijver zich zelf als dilettant bekend, moet men overigens toegeven, dat hij zich op verdienstelijke wijze van zijn taak, heeft gekweten.

De vrees is gewettigd, dat het den „kleinen luyden”, voor wie het geschrift voornamelijk bestemd is, de fokkers van varkens,